

Sečíst se online, nebo na papíru?

Jiří
Chum

Inspirujte se při přípravě sčítání výběrem z rozsáhlého souboru dotazů, na něž Český statistický úřad dosud odpovídal.

Dotazy měst a obcí spojené se sčítáním a směřované na Český statistický úřad nejsou (koncem ledna 2021) příliš četné. Úřad se snaží obce a města informovat zatím zejména prostřednictvím příspěvků v různých tematicky zaměřených periodikách nebo prezentacemi na webinářích. Ve druhé polovině února obešle úřad navíc všechny obce dopisem s přehlednými informačními podklady ke sčítání. Složení následujícího výběru z otázek a odpovědí jsme koncipovali na základě témat, s nimiž se mohou úřady radnic v nejbližší době potkat nejčastěji.

KDY? KDE? JAK?

Jaké jsou druhy sčítacích formulářů?

Sčítací formulář je buď elektronický, nebo tištěný. Je společný pro celou domácnost a má dvě části – o bydlení a složení domácnosti a část za jednotlivé osoby. Formulář je stručný, uživatelsky přívětivý a pro usnadnění obsahuje řadu vysvětlivek. Tištěný formulář má podobu vícestránkového sešitu, elektronický formulář lze vyplnit přes web onlinescitani.cz nebo v mobilní aplikaci, kterou lze najít v Google Play i App Store pod názvem Sčítání2021.

Kdy bude doručen formulář?

Těm, kteří se nesečetli online, doručí v době od 17. dubna do 26. dubna v předem oznámeném termínu sčítací komisař tištěný formulář. Tištěný formulář je možné také získat na kontaktních místech sčítání, a to na vybraných pobočkách České pošty a krajských správách Českého statistického úřadu. Adresy i další podrobnosti jsou na scitani.cz/kontaktnimisto, na infolince nebo na úřední desce obecního úřadu či způsobem v místě obvyklým. Na obecním úřadě formuláře vyzvednout nelze.

Jsou sčítací formuláře k dispozici i v cizích jazycích?

Elektronický sčítací formulář je kromě češtiny dostupný v sedmi jazycích (angličtina, němčina, polština, ruština, ukrajinština, vietnamština, romština). Mezi jazyky lze snadno přepínat přímo v kterékoli části vyplňování formuláře. Tištěné formuláře jsou pouze v českém jazyce, na vyžádání (u sčítacího komisaře nebo na kontaktním místě) jsou k dispozici tištěné překlady formuláře rovněž v již zmíněných sedmi jazycích, které slouží jako pomůcka k vyplnění originálního formuláře v češtině. Překlady tištěných formulářů jsou rovněž ke stažení na scitani.cz/formular.

Česká pošta

Česká pošta „v terénu“

Český statistický úřad uzavřel v listopadu 2019 obdobně jako při posledním sčítání obyvatel smlouvu o horizontální spolupráci s Českou poštou. Ta se smlouvou zavázala především k zajištění přípravy sčítání lidí, domů a bytů a k provedení terénních prací a činností s tím spojených.

Z toho logicky vyplývá, že Česká pošta poskytne, stejně jako při sčítání v roce 2011, i letos například sčítací komisaře. Vzhledem k požadovanému počtu sčítacích komisařů, kterých má být podle tiskového mluvčího České pošty Matyáše Vitíka 11 000 až 12 000 za obě instituce dohromady (tedy za Českou poštu i Český statistický úřad), i s ohledem na zastupitelnost při pandemické situaci však probíhá celostátní nábor nejen z řad stávajících zaměstnanců České pošty, ale i brigádníků. „Zájemci se mohou přihlásit na náborových stránkách ČP <https://tvojebudoucnost.jobs.cz/koho-hledame/#scitani-lidu>. Dále kampaň probíhá na sociálních sítích Facebook a Instagram a také na portálu absolventi.cz. Česká pošta při výběru komisařů postupuje v souladu se zákonem o sčítání lidu a Český statistický úřad jejich výběr nijak neovlivňuje,“ upřesnil Vitík.

Kdo pomůže s vyplňováním formuláře?

Potřebná nápověda je přímo na sčítacím formuláři nebo na webu scitani.cz. Informace podává i zmíněná infolinka a lze je také získat prostřednictvím e-mailu. Metodickou pomoc s vyplněním může poskytnout pracovník kontaktního místa Sčítání. Sčítací komisař je rovněž proškolen a na vyžádání může s vyplněním sčítacích formulářů poradit.

KONTAKTY:

scitani.cz

scitani.cz/kontaktnimista

274 056 789

dotazy@scitani.cz

Pro koho je sčítání povinné?

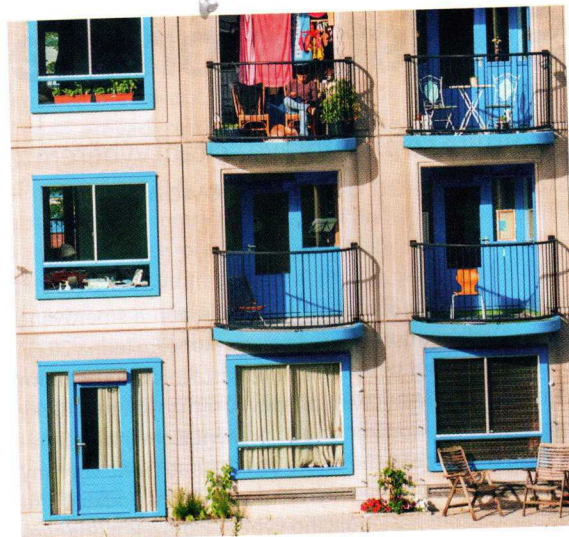
Sčítání je povinné pro všechny osoby, které mají v rozhodný okamžik, trvalý nebo přechodný pobyt nad 90 dnů na území ČR. Sečíst se musí každá taková osoba, bez ohledu na místo skutečného pobytu, na věk, svéprávnost a zdravotní stav. Za osoby mladší 18 let, nesvéprávné a podobně provádí sečtení jejich zákonný zástupce, opatrovník či osoba k tomu oprávněná. Sčítání se týká i všech cizinců přítomných v ČR v rozhodný okamžik. Pro jinojazyčné osoby jsou k dispozici verze sčítacích formulářů, případně vysvětlivky v jazycích běžných na našem území. Za nesplnění zákonné povinnosti hrozí sankce až 10 tisíc korun.

K jakému datu se uvádějí odpovědi? Co je rozhodný okamžik?

Pro výsledky sčítání je velmi důležité, aby všichni vyplnili údaje ke stejnému okamžiku. Rozhodný okamžik je datum, ke kterému by měly platit údaje uvedené respondenty ve formuláři. Pokud není u otázek uvedeno jinak, je to půlnoc z pátku 26. března na sobotu 27. března 2021.

Kdy nejpozději se musí odevzdat listinný formulář?

Vyplněný listinný sčítací formulář je nutné odevzdat nejpozději do 11. května 2021, a to sčítacímu komisaři nebo osobně na kontaktním místě sčítání. Nacházejí se na vybraných pobočkách České pošty a krajských správách Českého statistického úřadu. Adresy i další podrobnosti jsou na scitani.cz/kontaktnimista, na infolince nebo na úřední desce obecního úřadu. Formulář je možné také zdarma odeslat na P. O. BOX České pošty v předtištěné obálce s logem Sčítání, pokud si ji respondent předem od Statistického úřadu vyžádal.

OBČAN A JEHO DOMÁCNOST

Lze sečíst jen sám sebe, nebo i zbylé členy domácnosti / celou domácnost?

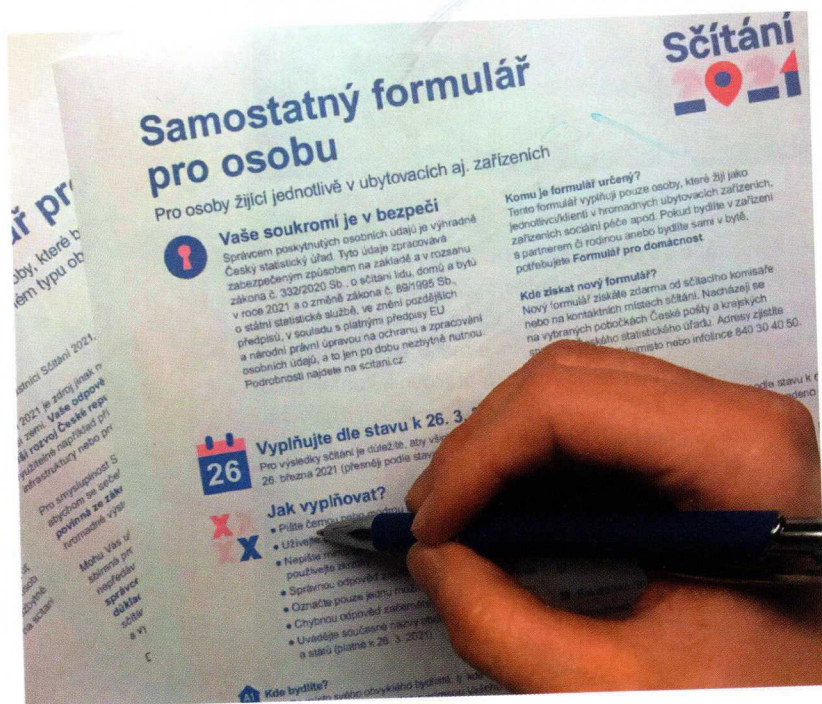
Formulář je možné vyplnit i za další osoby. Vyplňující osoba však musí znát situaci v domácnosti a také některé osobní údaje jejích členů. Například jejich jméno, rodné číslo nebo číslo osobního dokladu (občanského průkazu nebo cestovního pasu) a datum narození, a dále informace pro osobní část formuláře (například první bydliště po narození, informace o vzdělání či zaměstnání). Za nezletilé osoby je povinen vyplnit formulář jejich zákonný zástupce, zpravidla rodiče nebo po dohodě jeden z rodičů. Osoby, které nebydlí na adrese trvalého pobytu, vyplní sčítací formulář za svou domácnost podle svého skutečného/fakického bydliště, bez ohledu na místo trvalého pobytu.

Co je obvyklé bydliště?

Obvyklé bydliště je místem, kde sčítaná osoba dlouhodobě fakticky žije a kde má svou domácnost, případně rodinu. Není přitom rozhodující, kde je osoba přihlášena k trvalému pobytu nebo zda například z důvodu práce nebo studia tráví větší část týdne v jiném místě.

Musí respondent vyplňovat údaje za rekreační objekty ve svém vlastnictví? Jak bude sečten dům s číslem evidenčním?

Za rekreační objekty a další domy s číslem evidenčním se vyplní formulář pouze v případě, že v některém z nich respondent skutečně bydlí. Při sčítání vyplňuje formulář každá osoba nebo domácnost jen za byt nebo objekt, ve kterém skutečně bydlí, nezáleží na jeho vlastnictví. Pokud respondent vlastní rekreační objekt a nikdo v něm nebydlí (využívá se jen k rekreaci), žádný formulář za něj nevyplňuje. Domy s číslem popisným určené k bydlení, které jsou využívány pouze k rekreaci, budou sečteny sčítacími komisaři jako neobydlené domy.

ELEKTRONICKÉ SČÍTÁNÍ PODROBNĚJI

Jaké jsou výhody online sčítání?

Nemusí se nikam chodit a ušetří se čas. Lze se sečíst odkudkoli bez nutnosti čekání na sčítacího komisaře nebo návštěvy kontaktního místa sčítání.

Jak se získá přístup k online formulář?

Přihlášení do elektronického sčítacího formuláře, ať přes webové rozhraní, nebo mobilní aplikaci, je snadné. K přihlášení se použije číslo osobního dokladu (občanský průkaz nebo cestovní pas) a datum narození, identifikační brána elidentita.cz (občanský průkaz s čipem nebo identifikační prostředek NIA ID [jméno, heslo a SMS kód]) nebo datová schránka. Dále se postupuje podle uvedených pokynů. Pro online sečtení je třeba mít přístup k internetu, elektronický sčítací formulář lze vyplnit a odeslat pouze online na onlinescitani.cz. Pro přístup k elektronickému formuláři musí být osoba evidována v registru obyvatel a adresa obvyklého bydliště v databázi adres České republiky. Pokud nebudou identifikační údaje osoby spárovány v registru obyvatel či bude zadána adresa, kterou systém online sčítání neeviduje, nedojde k přihlášení. V tomto případě bude nutné se sečíst přes listinný sčítací formulář.

Bude možné uložit si elektronický sčítací formulář?

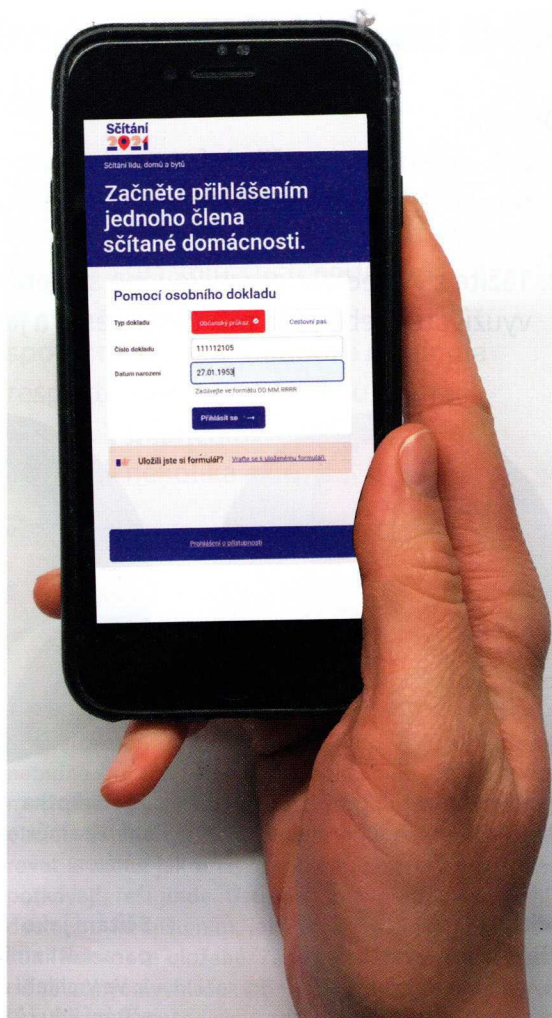
Data vyplněná v elektronickém sčítacím formuláři je možné si pro pozdější pokračování ve vyplňování uložit. Pro uložení je potřeba zadat heslo, které je nutné si zapamatovat. Při dalším přihlášení se zvolí možnost „vrátit se k uloženému formuláři“, zadá se heslo a poté lze pokračovat ve vyplňování údajů od místa, kde bylo vyplňování přerušeno.

Je možné provést opravu v elektronickém formuláři?

Pokud repondent po odeslání vyplněného elektronického sčítacího formuláře zjistí, že formulář obsahuje chybu, může při online sčítání do 9. dubna 2021 znovu vyplnit a odeslat nový elektronický formulář. Od 17. dubna 2021 do 11. května 2021 může znovu vyplnit a odeslat nový listinný formulář. Při zpracování Český statistický úřad použije údaje z později odeslaného formuláře.

Jak je zajištěna bezpečnost při vyplňování elektronických formulářů?

Ochranu a bezpečnost při vyplňování elektronického sčítacího formuláře zaručuje technické řešení, respektující přísné bezpečnostní standardy, a související zákonné normy. Používá se zabezpečené softwarové řešení a informační systémy umístěné ve vysoce bezpečném prostředí. Informační systémy, ve kterých se budou data ze sčítacích formulářů zpracovávat, jsou klasifikovány jako „významné informační systémy“ na základě zákona o kybernetické bezpečnosti. Jsou na ně tedy kladeny přísné bezpečnostní požadavky.

OBČAN A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Je sčítání v souladu s předpisy na ochranu osobních údajů (GDPR)?

Sčítání 2021 je plně v souladu s právními předpisy na ochranu osobních údajů, zejména na GDPR. Údaje ze sčítání použije Český statistický úřad pouze pro zpracování a publikování souhrnných výsledků ze Sčítání. Všechny identifikační údaje jsou po skenování, ověření kvality a propojení trvale zlikvidovány, papírové formuláře jsou podle přísných bezpečnostních standardů skartovány a osobní údaje v elektronické podobě bezpečně vymazány. Podrobné informace o zpracování osobních údajů jsou uvedeny na scitani.cz/GDPR.

Může si z výsledků sčítání někdo zjistit o konkrétní osobě nějaké informace?

Nemůže. Výsledky sčítání nebudou obsahovat žádné osobní údaje. Budou uveřejněny pouze v souhrnné podobě, která nebude umožňovat identifikaci fyzických osob. ■

foto:
archiv České pošty,
pixabay.com,
archiv redakce